B.J.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 5 października 1933 r. 937.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

D o k o ł a   l i t e w s k o - ł o t e w s k i c h   r o k o w a ń   h a n d l o w y c h ."Siegodnia" Nr.273 /X.1933/:3 października odbyło się w Rydze pierwsze posiedzenie delegacyj litewskiej i łotewskiej odnośnie podpisania nowego litewsko-łotewskiego traktatu handlowego. Przemówienia wygłosili łotewski minister Finansów Annus i poseł litewski w Rydze Urbszys. Minister Annus w swem przemówieniu nawiązał do kryzysu światowego i wyraził nadzieję, że drogą rokowań litewsko-łotewskich da się rozszerzyć wzajemne stosunki gospodarcze. Litwa i Łotwa, jako bratnie narody mają względem siebie, zdaniem ministra,duże obowiązki. Trwały traktat, zdaniem ministra, będzie mógł być zawarty , o ile warunki jego będą wygodne dla obu stron.

Poseł litewski Urbszys przemawiał w tym samym duchu, wyrażając nadzieję, że rokowania będą się toczyły pomyślnie i zakończą się podpisaniem traktatu.

Następnie obie delegacje przystąpiły do pracy. Przewodniczącym delegacji łotewskiej jest dyrektor Departamentu Administracyjno-Prawnego M.S.Z. p.Seja, zaś członkami dyrektor Dep.Handlu i Przemysłu M-stwa Finansów p.Kalnozols, dyrektor Dep.Celnego p.Dundurs, wicedyrektor Dep.Handlu i Przemysłu p.Zalcs i kierownik referatu bałtyckiego p.Vigrabs. Przewodniczącym delegacji litewskiej jest prezes kowieńskiej Izby Handl.-Przemysłowej p.Dobkiewiczius, zaś członkami dyrektor Dep.Ekonomicznego M.S.Z. p.Kuźmiński i dyrektor Dep.Handlowego M-stwa Finansów p.Norkajtis. W miarę potrzeby w rokowaniach będą brali udział również eksperci obu delegacyj.

Na posiedzeniu z 3 października obie delegacje rozważyły w ogólnych zarysach główne kwestje, które stanowią przedmiot rokowań, poinformowały wzajemnie siebie o swych postulatach i ułożyły program dalszych rokowań.-

"Lietuvos Aidas", pisząc o litewsko-łotewskich rokowaniach handlowych, wypowiada się, jak następuje:Atmosfera, jaka się przed wyjazdem delegacji litewskiej wytworzyła na Litwie,zdawała się niezbyt sprzyjać rokowaniom. W rzeczywistości jednak Litwini żywią w stosunku do rokowań jak największe nadzieje. Łotysze nie powinni się niepokoić spowodu niemożności ułożenia przez Litwę stosunków gospodarczych z Łotwą w formie unji celnej. Unja celna jest w zasadzie bardzo dobra. Trzeba się jednak liczyć z realnemi faktami. O tem, że taką unję urzeczywistnić jest bardzo trudno świadczy chociażby przykład Łotwy i Estonji, które oddawna już o unji celnej mówią, lecz jej dotychczas jeszcze nie zrealizowały.

Niemal całkiem zaniedbano obecnie t.zw. mały ruch pograniczny między Łotwą a Litwą. Ruch ten należy koniecznie ożywić. Delegacja litewska otrzymała dyrektywę zaproponowania czegoś w rodzaju unji celnej w strefie pogranicznej szerokości 30 km.W strefie tej nie powinno być ani licencyj, ani ograniczeń walutowych, ani formalności weterynaryjnych. Winna tu panować całkowita swoboda handlu.

Zdaniem "Liet.Aidasa", w litewsko-łotewskich stosunkach handlowych dają się szczególnie ostro odczuwać ograniczenia walutowe w Łotwie. Dalsze stosunki handlowe między Łotwą a Litwą winne być oparte na zasadach równouprawnienia i ulg dla handlu z każdej strony. Co się tyczy listy i kategorji towarów, pożądaną jest rzeczą ustanowienie jednolitych stawek celnych dla uniknięcia konkurencji. Wogóle zaś Litwa nie życzy żadnych specjalnych przywilejów dla siebie, żywiąc przekonanie, że stosunki gospodarcze winne być oparte na zasadzie do ut des.-

S p o t k a n i e   d y p l o m a t ó w   n i e m i e c k i c h   i   l i t e w s k i c h   w   G e n e w i e .Prasa kowieńska /z 2.X.1933/:Jak podaje "Europa Ost" z Genewy, w tych dniach odbyło się tam spotkanie ministrów spraw zagr.Litwy i Niemiec, na którem omawiano sprawy, dotyczące m.in.stosowania w Kraju Kłajpedzkim nowej ustawy o sądownictwie i sprawy kościelne.Narady są prowadzone nieoficjalnie, obie strony wykazują chęć zlikwidowania nieporozumień w toku rokowań. Jako rzeczoznawcy prawni w rokowaniach biorą udział ze strony Litwy prof.M.Römer i T.Petkiewicz, ze strony Niemiec - Gauss.-

N i e m i e c k i e p l a n y n a W s c h o d z i e w u j ę c i u "L i e t .Ž i n i o s". "Liet.Žinios" Nr.223 /X.1933/przedrukowują urywki z manuskryptu prof.dr.Fryderyka Leziusa /Królewiec/zatytułowanego "Niemcy a Wschód". W manuskrypcie tym autor rozwija plany niemieckie na Wschodzie, dowodząc, że Niemcy powinne dążyć do unieszkodliwienia Rosji. Zdaniem prof.Leziusa Niepodległa Polska stanowi dla Niemiec śmiertelne niebezpieczeństwo. Litwa i inne nawpół suwerenne państewka bałtyckie /Puffestaaten/ są dla Niemiec szkodliwe. Gdyby nad Bałtykiem miały rozpanoszyć się siły antyniemieckie, to podcięłyby one, zdaniem autora, całkowicie niemieckość i kolonizację niemiecką. Wychodząc ze swych interesów, Niemcy powinny opanować wspomniane prowincje.

P o ś r e d n i c t w o Ł o t w y w p o r o z u m i e n i u p o l s k o - l i t e w s k i e m? Organ nacjonalistów łotewskich "Latvis" /z 4.X.1933/ zamieszcza sensacyjną wiadomość, jakoby Łotewski minister Spraw Zagr.Salnejs wydał w Genewie bankiet, na który m.in. zaprosił ministra Becka i lit.ministra Spraw Zagr.dr.Zauniusa. W czasie tego bankietu minister Beck miał odbyć z ministrem Zauniusem rozmowę.Treść tej rozmowy pozostaje nieznana.-

W i z y t a ł o t e w s k i e g o g e n e r a ł a w P o l s c e w i n t e r p r e t a c j i p r o f . V o l d e m a r a s a ."Siegodnia" Nr.273 /X.1933/:Prof.Voldemaras udzielił jednej z gazet kowieńskich wywiadu, w którym wypowiedział się, że wizyta gen.łotewskiego Hartmana w Polsce pozwala się domyślać, iż między Polską a Łotwą zawarto umowę wojskową. -

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

M n i e j s z o ś c i o w a p o l i t y k a L i t w y w u j ę c i u "P e h d e j a B r i h d i"."Pehdeja Brihdi" Nr.224 /X.1933/ zamieszcza artykuł na temat mniejszościowej polityki Litwy.Streszczenie:

Obecnie na Litwie zamknięto ostatnie szkoły niemieckie. W życiu kościelnem również nie daje się Niemcom samodzielności. Na publicznych zebraniach zabroniono używania języka niemieckiego i polskiego. Skrępowane są również wolne zawody reprezentowane przez inne narodowości. Adwokaci będą musieli uzyskać koncesje. Z 250 adwokatów-Niemców pozostawia się jedynie 3-ch. Podobną normę zamierza się zastosować względem lekarzy,teologów, nauczycieli i t.d. Opracowano już projekt koncesyj dla rzemieślników.

Dyplomaci niemieccy sprzeciwiają się takiemu krępowaniu mniejszości narodowych. Jednak Litwa oświadczyła, że stosunki polityczne pomiędzy nią a Niemcami mogą być dobre jedynie w wypadku, gdy Niemcy przestaną się wtrącać do litewskich spraw wewnętrznych. Pozatem Litwa powołała się na to, że mniejszość litewska w Prusach Wschodnich niema żadnych praw i nie jest nawet wymieniana w statystykach urzędowych.-

K r o n i k a .

D o k o ł a p o g ł o s e k o n i e m i e c k i c h f a b r y k a c h b r o n i n a L i t w i e .Prasa kowieńska /z 2.X.1933/: Jak podaje Elta, niedawno pismo angielskie "Sunday Referce" zamieściło wiadomość, że w związku z potajemnem zbrojeniem się Niemiec, na terytorjum Litwy funkcjonują obecnie wielkie niemieckie fabryki broni. Rzekomo jedna z takich fabryk produkuje samoloty i działa, druga, pod kierownictwem chemika Buechlera - gazy trujące. Wiadomość o tem powtórzyły następnie w artykule wstępnym "Temps" i prasa polska. W związku z tem Elta zawiadamia, że w Litwie nietylko niema żadnych niemieckich fabryk samolotów, dział i gazów trujących, lecz Litwa nawet na własne potrzeby takich fabryk nie posiada. Wiadomość podana przez prasę angielską i powtórzona przez inne pisma jest od początku do końca zmyślona i Elta już raz podobne wiadomości prostowała.-